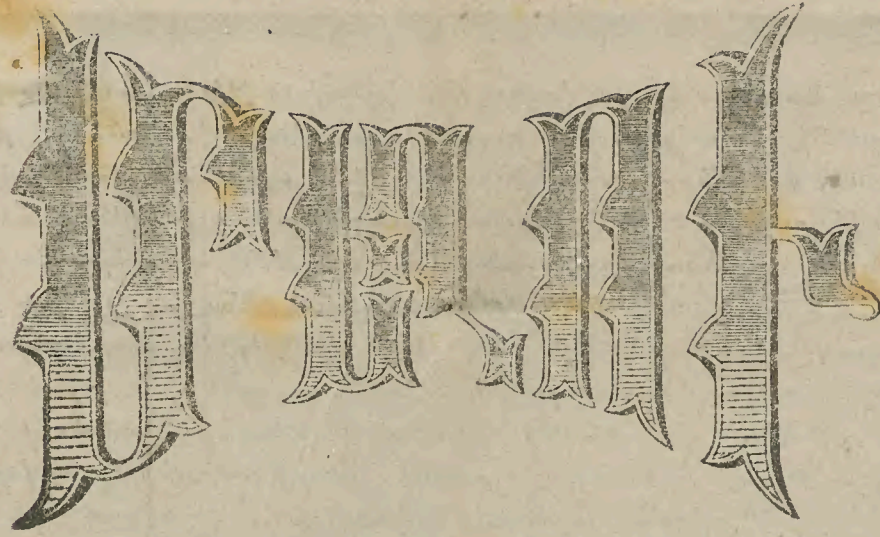

Հրատարակվում է ամեն օր բացի երկուշաբթի և առ օրերից:
Տարեկան գինն է 10 ռուբլի:
Առանձին համարներով խաբարները 5 կոպ.

Խմբագրատունը բաց է ամեն օր բացի կիրակի և առ օրերից
առտուսեան 10—2 ժամը կէսօրից յետ:

Օտարադարձակութիւնը զմեռմ էն ուղղակի խմբագրութեան հետեւի
հաւանքով: *En ved. ræstet af Møst Aftensmaal, og Tæst-
maal, kænd Redaction de «Meghou Hehastani» à Tiflis
(Caucase).*

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ

ՔՄԱՆԵՒԶՈՐԲՈՐԴ ՏԱՐԻ

„ՄԵՂՈՒ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ“

ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ ԱՄԵՆՈՐԵԱՅ ԼՐԱԳԻՐԸ

1882 թ.

Կրթութեան նախարարի կողմից հրատարակվող և ուղղորդվող:

ԲՈՒՄԱՆՈՒԹՅԱՆ ԿՈՄԻՏԵՆ. Առաջնորդող յօդուածները, ինչ-
պէս ինչ, պարզապէս և առաջին անգամ իր արժեքով, ինչ-
պէս ինչ, Մանր լուրերը, խաբարները, լուրերը, Պատմական
լուրերը, Բանասիրական և Յայտարարութիւնները:

Տարեկան բաժանորդագրին է 10 ռուբլի: Վարձագրութիւն կարելի է խմբ-
ագրատնոցի հետադարձական կապարանի մօտ Ս. Վարդանանի տանը: Փոստայի
և տուժն հասցնելու ծախսը խմբագրութեան վերայ է:

Մանր լուրերը, ինչպէս թափանցիկ «ՄԵՂՈՒ» հրատարակվող շաբաթը վեց
անգամ, օգնութեամբ «Հայաստանի» լրագրութեան, որ այս տարի բաժանան
նշանաւոր դիմելով ունեցաւ: Առաջինը տարին «ՄԵՂՈՒ» վեց թէ աւելի պա-
կաս կամ աւելի շատ անգամ հրատարակվել կախումն կ'ունենայ ստորագրողների
թուից:

ԲՈՒՄԱՆՈՒԹՅԱՆ

Այսպիսի գրողի ուսուցչների վի-
ճակը:
Ազգային. — թղթակցութիւն Ալեք-
սանդրապոլից:
Բազմապէս. — Գերմանական
պարլամենտը և իշխան Բիլլմարկը. — Բը-
րլին և Գամբելտան:
Մեղու. — Զեռազիւնը:
Մանր լուրերը:
Յայտարարութիւնները:
Բանասիրական. — Թղթակցութիւն
Կ. Պոլսից:

ԹԻՖԼԻՍ, 12 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐԻ 1881 թ.

Հաստատ աղբիւրներից տե-

ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ

Կ. ՊՕԼԻՍ

29 նոյեմբերի.

(Թղթակցութիւն «Մեղու» Հայաստանի տղային)

Պատրիարքական հրաժարականի խնդ-
րը կը շարունակէ օրվան կարեւորագոյն
խնդրոց մին լինել և հաղորդմէ կ'ու-
սակցութեանց նիւթ մատակարարել:
Մեր նախորդ համակով ծանուցած էինք,
թէ ազգային վարչութիւնը և կրօնական
ժողովը սոյն խնդրը առանց ազգային
ժողովոյ ատենան հանելու՝ լուծել կը
մտածէին, բայց ատենապետաց զիտելը
յետ միաձայնութեամբ յայտարարելով
թէ ազգային ժողովը այդ հրաժարակա-
նը արդէն անընդունելի դատած է, բայց
որովհետեւ Ս. Պատրիարք Հայրն այս ան-
գամ իւր հրաժարականը ուղղակի Բ.
Գուռն դրկած է և նորա մէկ պատճենն
ալ ազգային ժողովին ուղղած, հետեա-
լաւ ազգային ժողովը չը կրնար ան-
տարբեր հանդիսատես մնալ և չը քննել:

դեկանումներ, որ Այսպիսի-
յի Կարապետեան դպրոցի
ուսուցչական խումբը չորս ա-
միս է ուճիկ չէ ստացել, որ
անիրաւութիւն է: Եթէ այս
պատահէր մի դպրոցի ուսու-
ցիչներին, որի արդիւնքները
պատահական են կամ կամա-
ւոր նուիրատուութիւններից
կազմվում, էլի տանելի էր.
բայց մի ուսումնարան, որ ա-

ռ չը դարձանել մասամբ իւր շա-
պատաւները, որք Ն. Սրբազնութեան
հրաժարականը յառաջ բերած էին:
Նոյեմբեր 26 հինգշաբթի օր ազգային
ժողովը կը գումարուի. 80 երեսօխանք
ներկայ են, թիւ սը զոր միայն պատ-
րիարքական հրաժարականի օրերը սովոր-
եմ տեսնել. ունենդի հասարակութեան
ստուար մեծամասնութիւնը բաղկացաւ
է Բերայի, Ղալաթիոյ և Կ. Պոլսոյ
պանդուխտ ազգայինները, որոց թիւը հա-
զար հինգսարկիս պակաս չը կրնար հա-
շուիլ, կան նաև եկեղեցական և աշխար-
հական անձանց չափաւոր բազմութիւն
մը ի պօլսեցոց և քանի մը լրագրաց և
և թղթակցաց սեղեկարկըքն քանի մը
օտարադէր: Ժողովին գումարումն օր
յոռաջ երեսօխան և ոչ երեսօխան
ազգայնաց ոմանց քով կարծիք կար նիւ-
տը դոմիակ ընելու, ժողովրդային ան-
պատճէ դոյցերու առիթ չ'ստեղծելու հա-
մար, սակայն սոյն առաջարկութիւնը
իրիւ աւելի զրգոյի մէկդի թողնեցաւ:
Թոյլ տալով ժողովրդեան ազատ ներս
մանել, յուսալով որ սա ևս հետզհետեւ
կը սովորի յարգել երեսօխանական այն

մենից Հաստատուն, արդիւ-
նաւոր կալուածներն ունե-
նայ և անկարող լինի իւր ու-
սուցիչներին կանոնաւորապէս
վճարել ուճիկները— դա ար-
դէն արդիւնքներին հսկողնե-
րի կողմից մեծ անճշգումիւն
է և անհոգութիւն: Միթէ
այդ պարոնները կարծում են,
որ Հայ ուսուցիչն իրանց նը-
ման դիմած դանձեր ունի,
որ անկարօտ կեանք վայելել
կարողանայ, չէ՞ որ նա Հա-
զիւ բաւականաւոր է ներմով
ինչ որ վատաւում է. չորս
ամիս նա ինչով ապրի և յե-
տոյ դեռ ևս պիտի պահան-
ջեն, թէ յառաջագիւմութիւն
չը կայ, ուսուցիչն իւր գործի
մէջ եռանդ չ'ունի և այլն և
այլն: Իւր քաղցած փորի և
տկլոր մարմինը ցրտից պա-
տրապարելու վերայ մտածէ՞
խեղճ ուսուցիչը, թէ՞ իւր դա-
սերի վերայ: Այդ սեղեկաւու-
թեան պատճառ եղողները
պէտք է դիտենան, որ պարտ-
քով ապրելը կըլինապատիկ

թանգ է նստում և միւսոյն
ժամանակ մարդու հոգեկան
անհանգստութեան մէջ է պա-
հում, և ահա այս վիճակի
մէջ պէտք է բնականաբար գը-
տանվեն Այսպիսի ուսու-
ցիչները, չորս ամիս ուճիկ
չ'ստանալով: Թէև մենք տա-
րակոյն չ'ունինք, որ Այսպի-
ցըլայի Հայ Հասարակութիւ-
նը ամեն կերպով կը միտա-
բէ և կը պահպանէ իւր ու-
սուցչական խումբը՝ այսպիսի
ծանր վիճակի մէջ և թոյլ չի
տալ նրան վճատելու, որով-
հետեւ նա Հասարակութեան
ապագայ բարօրութեան գը-
խաւոր հոգատարներից մէկն
է, կըլինի մտաւալ սերուն-
գը, հարստացնելով նորա գը-
լուխը դիտութեան պաշարով
և սիրտը բարոյականութեան
սերմերով: Բայց Հայ Հասա-
րակութեան այդ մարդավարի
վարմունքը չէ արդարացում
այն անսիրտ մարդոց, որոնց
պարտքն է հոգալ ուսուցիչնե-
րին կանոնաւորապէս իրանց

արդար վարձը Հասարակութե-
րայ, որպէսզի նորա խաղաղ
սրտով իրանց գործին լինին:
Որպէսզի այդ անձինք զգան,
թո՛ղ մի անգամ երեւա-
կայեն իրանց չորս ամիս
անուճիկ մնացած ուսուցիչ-
ների վիճակում:
Հրաւիրում ենք այս Հան-
գամանքի վերայ, թէ՛ տեղա-
կան իշխանութեան և թէ՛
բարձրագոյն հոգեւոր իշխա-
նութեան ուղղութիւնն, իշ-
խանութեան, որ Հայ դըպ-
րոցների յառաջագիւմութեան
պաշտպան և ցանկացող է ըստ
իւր վեհ պարտականութեան:
Բայց Այսպիսի դպրոցնե-
րի ներկայ վիճակն ոչ թէ
նոցա յառաջագիւմութեան, այլ
յետադիմութեան և ի վերջոյ
անկման պատճառ կարող է
լինել, բոլոր յանցանքը իշխա-
նութեան անուղղութեան և
անհոգութեան վերայ միայն
գցելով:
Կարծում ենք, որ հոգեւոր
բարձրագոյն իշխանութեան

Թարգմանութիւնը հոս գնել.
« Բարձրագոյն Տէր.
« Ինչպէս գիտէ ձեր բարձրութիւնը,
« դաւաւր և բերանացի կերպով խնդրած
« է ի քանիցս ընդունել իմ հրաժարակա-
« նըս պատրիարքական պաշտօնէն, որ
« յանձնուած էր ինձ և զոր կը վարէի
« անարժանաբար:
« Սակայն անձիս տկարութիւնն օր
« ըստ զոր կը սաստկանայ, և ես ան-
« ճամբ անկարող եղած եմ ըստ արժա-
« ւոյն վարել նոյն պաշտօնը, ուստի
« կ'առաջարկեմ որ չ'որհ ընէ օգոստոս-
« փառ սուրբութեան ընդունել իմ հրաժե-
« տըս և արձակել զիս պատրիարքական
« պաշտօնէն, չը զրկելով իմ ազգս իւր
« գործավար անկարկէն, որուն կը կա-
« րօտինք յարաժամ:
Մնամ խորին յարգանք
(Ստորագրելով) Ներսէս.
Սոյն նամակին ընթերցումէն յետոյ,
ինչպէս վերը յիշատակեցինք, տեղի ու-
նեցաւ առ ազգային ժողովոյ ատենա-
պետ ուղղակի սրտաւարտ նամակին ըն-
թերցումը, որոյ պատճենը նոյնպէս մեր

Հաճելի չէ պատասխանատու լինել մի քանի անհոգ և անտարբեր գործակատարների համար, որոնք կամ իրանց տգիտութեամբ և կամ իրանց անձնական շահի համար աղ-գային կրթութեան գործին փաստելու չեն խղճահարկում:

Կը յուսանք, որ հոգևոր իշխանութիւնը շուտով այս անտեղի երևոյթի առաջը կ'առնէ, կարգադրելով որ Ա-խայցիայի դպրոցները կանոնադրապէս իրանց Հասոյթ-ները ստանան և իրանց ըն-թացքն առաջ տանեն:

ԱԶԳԱՅԻՆ

ԱԼԷԿՍԱՆԴՐԱՊՈԼ

(Թղթակցութիւն «Մեղու. Հայաստանի» լրագրի)

Ինչեւալ օրը, երբ մի քանի բն-կերների հետ միասին նստած ընտա-նեւար խօսակցում էինք, գրաւա-ժան պարսնը «Մեղուի» համարները բերեց, որի № 222, առաջնորդը յօդուածը պ Ս. Ս. Նուիրէլ էր Անիի աւերակների նկարներին, որը այս տարի լոյս տեսաւ պ Յ. Բիրք-չեանի շնորհիւ: Թողուածը կարգա-լուց յետոյ իմ մէջ մի միտք ծա-գեց, այն է՝ ընկերութեամբ բերել տալ Անիի աւերակների լուսանկար ծաւալագիտական պատկերների ժու-ղով՝ ծուռն մի ծաւալագիտակի հետ և ամբողջութեամբ նուիրել տեղոյս «Սահակաւոր»-ը: Եւ արդարեւ օրիորդական դպրոցին: Իմ այս մտադրու-թիւնը, առանց յապաղելու, յայտ-նելի այնտեղ գտնուած ընկերներին, որոնք ուրախութեամբ ընդունելով իմ առաջարկութիւնը մի թերթի վերայ ստորագրեցին: Մնացած պա-կատորդը լրացնելու համար հետե-ւեալ օրերում առաջարկեցինք մեր բացակայ ընկերներին և ծանօթներին, որոնք նոյնպէս ուրախութեամբ ըս-տորագրեցին: Այս գէպում բացա-ռապէս ինձ օգնեց ընկերացաւ պ:

Կարապետ Խաչկանցը: Ստորագրու-թեամբ հաւաքուեցաւ 31 ր., որից դուրս գալով ծախք մէկ ռ., մնա-ցած 30 ռ. ահաւասիկ ուղարկում եմ խմբագրութեանդ (20 ռ. պատ-կերների գինը, իսկ 10 ռ.՝ ծաւա-լագիտակի, որը խնդրում եմ յանձ-նել պ. Բիրքչեանցին) ստորագրու-ղաց անունների ցուցակի հետ, մի-անգամայն խնդրելով «Մեղուի» մե-տակայ համարներից մէկում տեղի չնորհէք իմ այս երկտող գրուած-քին ի միամտութեան նուիրատուաց: Նոյնպէս խնդրում եմ պ. Բիրք-չեանցին, որ շուտով իր ուղարկէ պատկերները ծաւալագիտակի հետ միասին:

Այս ստորագրողների անունները՝ պպ. Գալուստ Զարխանց 1 ռ., Կա-րապետ Զարխանց 1 ռ., Կարապետ Խ-սականց 1 ռ., Մուսսա Սարգսեանց 1 ռ., Կարապետ Աւագանց 1 ռ., Աղեք-սանդր Մխիթարեանց 1 ռ., Հայրապետ Ղաւականց 1 ռ., Աղաբէք Ամիրանց 1 ռ., Պետրոս Հայկազունի 1 ռ., Բով հանդէս Արզաբեանց մի ռ., Թովմանէս Ելակեանց 3 ռ., Մխիթար Ալադեանց 1 ռ., Աղեքսանդր Սանդեանց 1 ռ., Մնացական Ղալախանց 1 ռ., Կարա-պետ Տէր Առաքելեանց 1 ռ., Երգիչ Զիլան 1 ռ., Թովմանէս Խոջեանց 1 ռ., Մկրտիչ Տալիանց 1 ռ., Կարա-պետ Ղազարեանց 1 ռ., Վաղարշակ Սահրաբեանց 1 ռ., Խաչատուր Մու-շեղեանց 1 ռ., Կրիկն Արեգ Մուշեղ-եանց 1 ռ., Սենեքերիմ Սափարեանց 1 ռ., Գաւիթ Սարգսեանց 1 ռ., Արշակ Հայկազունի 1 ռ., Նիկողայ Մկսեանց 1 ռ., Գրիգոր Առաքելեանց 1 ռ., Բով Մկրտչեանց 1 ռ., օրիորդ Մաղթիկ Մխիթարեանց 1 ռ.: Գումարն է 31 ռ.: Ա. Մեղուցեայ:

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԳԵՐՄԱՆԱԿԱՆ ՊԱՐԼԱՄԵՆՏԸ ԵՒ ԻՃ-ԻԱՆ ԲԻԶՄԱՐԿԸ:

Գերմանիայի ներքին քաղաքա-կան դրութիւնը դժուար վիճակի մէջն է իշխան Բիզմարկի, գերմա-նական պետութեան կոնցլերի յա-րաբերութիւնը պարլամենտի հետ ընդհանրապէս և նրա մէջ կուսակ-ցութիւնների հետ մասնաւորապէս այնպէս լարուած դրութեան մէջն է:

Եւ այս պաշտօնին, զի իմ մնալս ալ քայտահան յայտնուեալ է աղբիւր՝ քանի տեսակետով:

« Զեր ներդաշնակութեամբ ուժ տա-լ իրի չափ ակամայ վարելով զայս պաշ-տօնի ներուժն կը խնդրեմ իմ պակա-սութեանց, և աղգայ ու աղանց յա-ստիանական շարժման իմ սիրելի աղբիւր « անսպառ օրհնութիւն և երկար երջան-ք կուսութեան մարտիկը կը խնդրեմ ժո-ղովն որ իր անկէղ բարեբարութե-անքով և վարձատրութիւն նուազող, քան ևս իմ խօսքս չ'ընէք:

Աղթարար (ստորագրեալ) Ներսէս եպ. Վարձապե-տեան:

« Բ. Գ. Թէ պատկառելի ժողովիչ և թէ վարչական խորհրդոյ անդամակից « պատուական ընկերակիցներէս, եկեղե-կ ցախան և աշխարհական ամեն վստա-սական եղբայրներէս յանձնեալ գոհու-թիւն կը յայտնեմ վասն ամենեցուն « աղջկոյդ ևս:

(ստորագրեալ) Ն. Ե. Վ.

Այս նամակն ընթերցուել որ թէ և րեսպոնսանց և թէ ունեւորաց մէջ

որ դժուար թէ կառավարութիւնը և թէ պարլամենտը օրէնսդրական գործունէութեան մէջ մի օգտաւէտ, մի նշանաւոր, մի արդիւնաւոր գործ-առաջաց են: Գոհեալ առաջման այդ յարաբերութիւնների մէջ անկարե-ւ թէ թաւալ իշխան Բիզմարկը կա-ռավարութեան համար այնպիսի մի պրոգրամ է յօրինել, որը նա աշտ-մեան պարլամենտի օգնութեամբ չի կարողանալու անցկացնել, և նա ինքն էլ լաւ գիտէ, որ պարլամենտը ար-ձակելով նոր ընտրութիւններէն նը-րան աւելի հնազանդ պարլամենտ չի կարգուել: Հաւանական է, որ նոր ընտրութիւններով միջին կուսակ-ցութիւնները աւելի կտոր կտորի կը բաժանուին և ձախ թիւը աւելի նիստեր կը գրաւէ պարլամենտում: Այն երկիրներում որտեղ կառա-վարութիւնը ճշմարիտ պարլամենտ-ական է, այսպիսի գէպում առաջ-նորդող պաշտօնեան իւր հրաժա-րականը կը տայ, բայց Գերմանիա-յում այդպիսի պահ չ'ը գտնու-կայ: Բիզմարկը առաջին անգամը չէ, որ առանց մեծամասնութիւնը պար-լամենտում իւր կողմն ունենալու, շարունակել է հանդարտ իւր կա-ռավարութիւնը: Բացի այդ պէտք է ասենք, որ կանցլերի պաշտօնեայնա-խաղաղ ասելով Բիզմարկի գրու-թիւնը Գերմանիայում չ'որոշուեցաւ: Բիզմարկը թէ Գերմանիայում, թէ Եւրոպայում այնպիսի մի արտաքոյ կարգի դիրք է բռնում, այնպիսի մի հեղինակութիւն է, որի նմանը այժ-մս ոչ մէկ երկրում չ'ը կայ: Բիզ-մարկի նմանը միայն Բիզմարկն է: Ազատամիտ յառաջագիւղ կուսակ-ցութիւնների տեսակետից ինչ սխալ-մունքներ էլ որ արած լինի նա, ինչ թերութիւններ էլ որ ունենայ նա, ինչ տեսակ էլ որ կապրելով և օրը տաճի մարդ էլ որ լինի նա, նոյն իսկ նրա ամենամահաշտ հակառակորդները խոստովանում են նրա մեծութիւնը: Նրա հանձարը, նրա արածները Գերմանիայի միա-թեան համար, և որը ամենից աւե-լին է, որ նա իրեն այժմեան դա-

րու, առաջին դիպլոմատ, պետական անձ՝ մի բացառութիւն է կապում: Գիպլոմատիկական աշխարհում, որ զեղուն տուած է մարդը թաղը-նելու համար՝ այդ խօսքերը գո-յութիւն չ'ունին Բիզմարկի համար, նա միշտ անկեղծօրէն յայտնում է իւր լեզուով այն տոկոսը, ինչ որ մտածում է: Ինչ որ ցանկանում է, ինչ որ ինքը այն րօպէին ճշմարիտ իբրեւ լաւ և օգտաւէտ է ընդու-նում: Իզուր տեղը չ'են անուանել նրան երկաթէ կանցլեր: Նա այսպէս եւ կամեւում, ատում է նա, զուգ-ակեք է ինձ հետեւէք: Կանցլեր լաւ, չէք անել, այդ էլ ձեր կամքն է, ես ձեզ հետեւող չեմ ևս չեմ յուսա-հաւանում: Եւ այդպիսով Բիզմարկը ընտրած ճանապարհից չեմ շեղուի:

Պէտք է այս էլ ասենք, որ Գերմա-նիայի այժմեան Ծերունի կայսրը շատ րազդաւոր է իւր ընտրած խորհրատուների մէջ և մեծ ըն-դունակութիւն է ցույց տուել իրեն դաճի համար ընդունակ, տաղան-դաւոր մարդիկ որոնելու: Այլհէլմ կայսրը չէ կամեւում բաժանուել իւր հաւատարիմ իւր մտերիմ պաշ-տօնակցից Բիզմարկի պէս մի փորձառու պետական անձից: Իշխան Բիզմարկը խոստացել է իւր կայսրին, քանի որ նա ապրում է չ'ը բաժանուելու նը-րանից: Իրերի այս դրութեան մէջ հաւանական է, որ իշխան Բիզմարկը, ինչպէս նորեւում մի քանի անգամ յայտնեց, յետ քաշուի բոլորովին ներքին գործերից և միայն արտաքին գործերը վարէ իսկ ներքին քաղա-քականութեան համար մի փոխա-նորդ նշանակել տայ, որը ինքը կարող է հոգալ, թէ ինչպէս է վեր-ջացնում արսպի հետ գործը: Իշխան Բիզմարկը թէպէտ յայտնել էր, որ իւր ներքին քաղաքականութիւ-նը առաջ տանելու համար կամե-նում է պարլամենտի կենդանական կուսակցութեան վերայ յենկել, բայց այս էլ պէտք է ասենք, որ ինքը Բիզմարկը, անձամբ ամենին ցան-կութիւն չ'ունի Լանտաւ գնալու: Սիւնոյն ժամանակ պարլամենտի

նիստերի հէնց սկսեցեալում ինչպի-սական կուսակցութիւնը և կրա զը-լուս պատգամաւոր Բիզմարկը այն-պիսի մի թշնամական դիրք բռնեցին իշխան Բիզմարկի դէմ, որ դժուար թէ Բիզմարկը մտածում լինի այ-սուհետեւ կենդանական կուսակցու-թեան օգնութեամբ իւր ներքին քաղաքականութիւնը առաջ տա-նելու վերայ: Իշխան Բիզմարկի պար-լամենտական երկցելին չ'ը նոյնիմով որ կենդանական կուսակցութեան անդամները ստացել էին հրաժար-տունը, ամենքն էլ փայլում էին իրենց բացակայութեամբ: Աւելի աչքի էր դարձում Բիզմարկի բա-ցակցութիւնը, որը իբրեւ պարա-գլուս այդ կուսակցութեան ինքը չէր կամեցել կանցլերի պալատը իբրեւ հիւր այցելելու և այսպիսով իւր կուսակցութեան էլ միևնոյնը անելու պարտաւորեցել էր: Թէպէտեւ այս լատիքեան չ'ունի պատճառները անգամ փորձիկ գտնուեցին մեծ հետեւանքներ, ևս ունենում: Շատ հեշտ կարող է պատահել, որ իշ-խան Բիզմարկը կրկին մտնուայ ա-զատամիտ կուսակցութիւններին, ո-րոնք մեծ թուով իւր տուած երե-կցութիւն ներկայ էին:

Աւելի հաւանական է այդ այն պատճառով, որովհետեւ ազատամիտ կուսակցութիւնները սկսեցին զգա-լ իշխան Բիզմարկի ներքին վերա-նորդութիւնների համար առաջար-կած նախադիմներին: Բնդհանուա-կան վերանորոգութիւնների անհրաժեշ-տութիւնը ճանաչուած է զրեթէ ամբողջ Եւրոպայում: Միմիայն ընտ-րած ճանապարհի միջոցների և ցե-ղարական միջանկիւյ ձգտումների համար էին, որ Բիզմարկը մեծա-մասնութիւն չէ կարողանում ստա-նալ Եւրոպայում:

Պրեմիեր Բիզմարկը իրեն մի փոխանորդ նշանակել տայ, որը այդ միջանկիւյ ձգտումներից միջոցներից հրաժարուած կամեւայ միևնոյն վերանորոգել նպատակների համար աշխատելու, և եթէ իշխան Բիզ-մարկը նպատակի սիրոյն համար,

ընթերցողաց ուղարկութեանը յանձնել աւելորդ չ'ընէ համարելու:

« Մեծապատիւ ատենապետ էֆէնտի:

« աղգային ընդհանուր ժողովոյ:

« Եսայանի է ամենեցուն իմ անձնական

« տկարութիւն: Մինչև ցարդ բազմա-

« թիւ հրաժարականների անընդունելի

« և եղան ժողովին կողմանէ, այլ չ'ը կըր-

« նալով տուել այլ ևս այս պաշտօնին:

« որ հիւանդ մարդու մը համար խիստ

« ծանր է, և հաւատարմով որ ալ ներո-

« դամբ կը գտնուիք նուազաւոր, այս-

« օր Բ. Գուման ուղղեցի իմ հրաժարա-

« կանս, յանձնելով իմ սիրելի աղբու-

« օգոստոսիստ. սուլթանին զիտութեան:

« Զեղ և պատկառելի ժողովոյ:

« յայտնի է որ ես բազմաթիւ թերու-

« թիւներ ունեցայ իմ տկարութեան և

« գրեթէ անկործանելի անսպառա-

« ալ ևս ակամայ ընդունած էի զայս

« պաշտօն՝ ստիպելով ի բռնութեամբ

« ձանաց աղգայնաց և ժողովոյդ: Այն

« ժամանակները տաքնապալից էին. օր-

« նեան է Աստուած, այժմ խաղաղու-

« թիւն է. հիմա աւելի փորձառու, ա-

« լելի կորովամիտ մէկը ընտրել պէտք

կարգ մը անձանց աչքին արտասու-անքով կաթիլներ քամած էր և ժո-ղովրդեան վրայ այնքան խոր տպու-թութիւն ըրած էր, որ եթէ Ներսէս Պա-րթարը հոն գտնուէր, առանց բարենա-րողմանց գործադրութիւնը տեսնելու՝ ժողովուրդը զինքը իւր գաճին վրայ բարձրացուցած յաղթանակաւ պիտի պարտիւրէր: « Եւստաւորի» կեղեցեայ կամ թերեւս բոլոր Ղալաթիոյ շուրջը, յիշեց նիւու համար մեղի հիւնը ձուլել, որ իւր պարիսպներուն տակ երբեմն նախնոր-նակ հանգչանք կատարելու սովոր էր:

Ատենապետ էֆէնտին այս ամենը կար-գալէ և մնացորդ եղելութեանց համա-ռօտ պատմութիւնը ընկել և դարձեալ Ս. Պարթարը ձոր իւր հրաժարականին վրայ անդրգուշի մնալն ալ զորեցելէ յետոյ, թէ կողմանէ բովանդակ աղբիւր միջամտու կամքն ու բազմանքն, միւս կողմանէ Ս. Պարթարը ձոր քաղաքի պատճառները և ժամանակին փափուկ պարագաններն յիշեցնելով, առաջարկեց որ ժողովն առանց մանրամասն վիճա-րութեան իւր քուէովը լուծէ խնդիրը՝ յետ անգամ մը լսելու ատենապետաց

դիւանի անդամոց ումանց հետ պատրաս-տուած այն բանաձեւը, զոր ժողովը ներ-կայացուց:

« Աղգային ժողովս խորին ցումով կը
« լսէ թէ Ս. Պարթարը Հայն հրաժա-
« րական մատուցած է Բ. Գուման, և Ն.
« Սրբապետիկեան վերայ՝ որ աղբիւր ու
« իր իրեն շարունակ միանգամայն անձ-
« նուէր է, իւր համակրանաց և վստա-
« հութեան արտայայտութիւնն անգամ
« մի ևս կրկնելով, կը յանձնարարէ իւր
« ատենապետաց դիւանին և վարչակա-
« նային խորհրդին՝ տեղեկանալ այն պատ-
« ճառներուն, որք ըսել կուտան Ս.
« Պարթարը ձոր թէ՛ իւր պաշտօնա-
« յարունակութիւնը փաստակար և աղ-
« զին, և ի գործ գնել յանուն աղբիւր
« ինչ ձեռնարկ որ հարկ և պատշաճ է
« Ն. Սրբապետիկեան արդիւնաւէտ պաշ-
« տօնավարութիւնն արդիւնող պարագայ-
« ներն բանալու և հետեւեալ ժողովը
« դիւան սիրելի Պարթարին յիւր աթոռ
« դարձնելու համար:

Ժողովը կարգաւ սոյն բանաձեւը լսելէ յետոյ, ամեն կողմէ քուէի աղաղակնե-ր բարձրացան և հետեւեալ խնդիրը ա-

ռանց վիճաբանութեան՝ քուէի տրուե-լով միաձայնութեամբ ընդունվեցաւ: Բաղադրութիւն երեսփոխանք՝ մինչև ցարդ դիւանին մատուցած ծառայութեանց և յատկապէս այս խնդրոյն համար ըրած և ընկել աշխատութեանց և առաջար-կած բանաձեւին համար, որ աղգային ժո-ղովը զղացմանց կատարեալ թաղանթը կը հանդիսանար հորհակալութեան քուէ առաջարկեցին՝ զոր ժողովը հաճութեամբ ընդունեց և դիւանն ու իւր ատենապե-տը համապատկեալութեամբ մինչև վերջը մե-ծեցին:

Սահմանադրական ժողով մը որ կարգ մը յատկութիւններ ունի, բայց չ'ունի աղգային անխախտութիւն և հետեւեալ գործութիւն, այս ծանր պարագային մէջ չէր կրնար տարբեր կերպով շարժիլ և մնալ չ'ը կարծել որ ժողովը ունենայ այն կարողութիւնը թաղանթաւ այն պատճառները, զորս իրաւամբ ցոյց կու-տայ Ս. Պարթարը Հայրը և որոյ դար-մանը աղբիւրն է որ կ'ախկալէ ինք, ալ այն անձնաքննելու որք օսմանեան կա-ռավարութեան երաստակը այսօր ի ձեռքն ունին և որք դժբաղդաբար այս

բանաւոր դասի վիճակի բարեփոխումը ի նկատի առնելով մեծահոգութեամբ այս, թէպէտեւ փոփոխած նախագծի յաջողութեան իւր անձնական հիշմանով թեմամբ օգնէ, այն ժամանակ էլ հարկաւորութիւն չը կայ ներքին վերանորոգութեան նախադիւր յետաձգելու, նրա մեծ մասը կարելի է մինչեւ անգամ այս րէյտստաբուլ անցկացնել: Բայց թէ Բիզմարկը կ'անէ այդ կամ թէ վերանորոգութիւնները բոլորովին յետ կը ձգէ, թէ՛ կ'աշխատէ ինչպէս որ ինքը յօրինել է այնպէս ամբողջութեամբ անցկացնելու—այդ մի բայ խնդիր է, որը աւելի պարզ կ'երեւայ, երբ նոր համար փոխկանցելը ընտրուի:

Ս. Ս.

ԳՐԵՎԻՆ ԵՒ ԳԱՐԲԵՏԱՆ

Գեռնոր է Գարբետտան Ֆրանսիայի պաշտօնէութեան զուգի անցել և արգէն Գարբետտայի և Նիլ-դէի (Գրեվիի պաշտօնական բնակութեան տեղը) զլիսուր օրգանները խիստ կռիւ մէջն են: Առայժմ կը ունի նշանաւոր էջ, բայց դա ապագան է ցոյց տալիս: այդ կէտից ուշադրութեան արժանի է: Գրեվիին իբրեւ հասարակականութեան նախագահ գլուխ է գործադրել վարչութեան: Բայց տեսք թէ ինչ է ասում Գարբետտայի օրգան «République Française»-ը պաշտօնէութեան նախագահն (Գարբետտան) է գործադրել վարչութեան գլուխը: Գրեվիին օրգան «La Paix» թերթը ընդգիծում է այդ սխալ բացատրութեանը, որովհետեւ այդ անունը կրում է բացորոշ միմային հասարակականութեան նախագահն, ուրեմն Գրեվին և ոչ Գարբետտան: Գրան պատասխանում է Գարբետտայի միւս օրգան «Voltaire» թերթը: «Գրեվինը մեզ վերայ առում է այդ թերթը, «La Paix» թերթից անիծում լինելու վտանգը մենք անուանում ենք Գարբետտային գործադրել վարչութեան գլուխ, իսկ

Գրեվին պետութեան գլուխ: Գրան պատասխանում է «La Paix» թերթը մէջ բերելով պարլամենտի պատմութիւնը և սահմանադրութիւնը: Նա ասում է. 1871-ին փետրվարի 16-ին աղբային ժողովը ընդունեց հետեւեալ առաջարկութիւնը. «Պ. Թիերը նշանակուած է գլուխ գործադրել վարչութեան...: Եւ այդ ժողովը 31-ին, 1871-ին աղբային ժողովը ընդունեց այն օրէնքը, որով գործադրել վարչութեան գլուխը ստանում էր Ֆրանսիական հասարակականութեան նախագահի տիտղոսը: Նոյնմբերի 20-ին, 1873-ին վճռեց աղբային ժողովը. «Գործադրել վարչութիւնը եօթը տարով յանձնուած է Մարշալ Մադ-Մազոնին...: Այս իշխանութիւնը, ինչպէս մինչև օրս, գործադրելով է հասարակականութեան նախագահի տիտղոսը...: Այն գեղջում, երբ հասարակականութեան նախագահութեան տեղը պարսպ է պարլամենտի երկու ժողովներն էլ (պատգամաւորների և ծերակցային ժողովը) անյապաղ միանում են մի նոր նախագահ ընտրելու համար, միջանկիւյ ժամանակում պաշտօնէութեան խորհուրդը վարում է գործադրել իշխանութիւնը:

Ինչ կարծիքի որ Գրեվին օրգան «La Paix»-ն է, մինչդէռ կարծիքի է և պատգամաւորների ժողովի նախագահ Քրիստօնի օրգան «Siècle» թերթը:

Այս այնպիսի բաներ են, որոնք պարզ ցոյց են տալիս թէ որտեղ է ձգտում Գարբետտան, և թէ ինչ տեղով է նայում Գրեվին դրա վերայ:

Ապագան մեզ կը ցոյց տայ, թէ ուր է գնում Գարբետտան և թէ մինչև որ աստիճանի կը թողնէ Գրեվին, որ իրեն անուանով միայն համարեն հասարակականութեան նախագահ:

Ս. Ս.

ՄԵՂՈՒԻ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ (ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ՀԵՌԱԳՐԱԿԱՆ ԳՈՐԾԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐ)

Ս. ՊԵՏԵՐԲՈՒՐԳԻ 10-ին

գեղանմանութիւն: Տաշկենտի հեռաւորութիւնը Չինաստանի սահմանից աչքի առաջ ունենալով, վճռված է կապ մէկ նոր ընդհանուր նահանգապետութիւն արեւմտեան Սիբիրի մի մասից, եօթնագետի երկրից և ռուսական հողային: Ընդհանուր նահանգապետ նշանակվում է Չինաստանից: Չինուորական յեղափոխութիւնները հետեւեալն են. 4 շրջաններ կամ բանակներ հիւսիսային, արեւելեան, արեւմտեան և հարաւային, բացի Սիբիրի զօրքերից: Բացի սրանից և Եւրոպական Ռուսաստանի զօրքերի համար կ'ազմակերպեն նահանգապետ զօրաւորներ, որոնց իրաւաւորներն ունի իւր ինտենդանտօն, հեծելազօրքի և ինժեների վարչութիւնները կարծ անել, արտակենդրոն նաշումն բաւական նշանաւոր: Յունվարին կ'որոշվեն երկու յանձնաժողովներ, մինք այս յեղափոխութեան հիմունքը մշակելու համար, միւսը զօրքի ապագայ վարչութեան կանոնադրութիւնը կ'որոշելու համար: Զօրքի առաջադրահական մասը կ'ունենայ յեղափոխութիւններ, բոլոր առողջապահական մասը կը կենդանանայ մի կառավարչի ձեռքում: Երբ իրաւունքները հաստատուել են ինչի շտաբի գլխաւոր իրաւունքներին, նրան կ'ենթարկվի հիւսնադրոյնների վերահսկողը, զինուորական բժշկական տեսուչը և կարմիր խաչը:

ՊԵՏԵՐԲՈՒՐԳԻ ԲԵՐԵՒՄ 10-ին գեղանմանութիւն			
Մեր. բանկ. 1-ին	93	75	
— 2-րդ	90	75	
— 3-րդ	91	25	
— 4-րդ	90	62	
— 5-րդ	90	75	
Վիճակահ. 1-ին	224	25	
— 2-րդ	216	25	
Արեւ. փոխառ. 1-ին	90	25	
» 2-րդ	90	25	
» 3-րդ	90	25	
Խոնդոն	25	35	
Համարուրդ	216	75	
Ամսաթիւրդ	128	37	

Փարիզ 267 62
Ռակի 70 81
Բիրժայի վիճակը խաղաղ է:

ՄԱՆՐ ԼՈՒՐԵՐ

«Մեղուկ» № 254-ում մենք հրատարակեցինք «Մասիկի» հանած մի քանի տեղեկութիւններ պ. Մկրտիչ Սահասարանցի կարելի ուսումնասիրել և վարժապետաց մասին, իրացնում ենք այժմ այդ տեղեկութիւնները: Պ. Սահասարանցի ծախսով ուսած են և այս րոպէս պատրաստվել են ուսուցութեան համար չորս հոգի. պ. Գէլֆան (մատենատիպական գիտութեան), Բ. Մադաթեան (քննական գիտութեան), Գ. Վեդրդ Արուշանց (միջին և նոր պատմութեան և նոր լեզուների—անգլիական, ֆրանսական և գերմանական) և Սողիկանց (հին պատմութեան և հին դասական լեզուների): Այս պարունակը մնացել են Եւրոպայում 8—9 տարի, ուսանելով իւրեանց առարկաները ամենտերեւի համալսարաններում: Գիտնականում, Զվեցերլայում և Սնդիլայում Նոյանից են ընթերցանականության են, նոյն իսկ տաճական Հայաստանից, իսկ մէկը (պ. Արուշանցը) Ռուսաստանից է Թիֆլիզից: Այս րոպէս կարում գտնվում են պ. Գէլֆան և Մադաթեան, պ. Արուշանցը այստեղ է և սպասում է պ. Սողիկանցի գալուն, որ ի միասին ճանապարհ ընկնեն զէպի. Երզրում Պ. Սահասարանցի ծախսով նմանապէս ուսած են և պ. Սեդրակ Սահանցեան և Գ. Վարդանեան, որ պիտի մանկավարժութեան դասախոսին: Այժմ սրբապետական ճանապարհի ուսուցչապետներ:

Պ. Սահասարանցի վարժատունը, ինչպէս լսում ենք, կը լինի միջնակարգ և նորա հասն էլ լիցենզի նման բարձրագոյն մասնադպրոցներ: Այս մասնադպրոցական բանում կը պատրաստվին ուսուցիչներ և հոգևոր հովիւներ, այլ և յանկարծիքներ կարող են շարունակել իւրեանց ուսումը եւրոպական բարձրագոյն ուսումնասիրանների մէջ, ինչպէս լսում ենք, ուսումնասիրանի վարչութեանը պ. Սահասարանցի հրապարակ է մասնակցելու գեր. Մադաթեան վարդ. Օրմանեանին, որ կարելի առաջնորդ է:

*) Յով. Մադաթեանը պ. Նշան Մադաթեանի եղբայրն է, որ այժմ կառավարում է վանում վարազայ երկրագործական դպրոցը, Այդ երկուսը, նոյնպէս պ. Գէլֆանը Արուշանցը Ներսիսեան դպրոցի նախկին աշակերտներ են:

Երկուշարթի, ամսիս 14-ին նշանակած է ներկայացուցիչ պ. Քիչմիշեանցի «Օրիորդ վարդուհի Բերդեանց» կոմիտէի Գեղարկան դպրոցի վարժուհի Բերդեանցի գերը կը կատարէ տաղանդաւոր ա. Հրաչեան, թիշկի ջանութեանցի գերը պ. Աղաժեան և փաստաբան Աթոյեանցից պ. Աղայեան, ինչպէս մեզ հաղորդում են, այդ երկու «ճամայաբանականներ» են, որ շատ յուզմունք պիտի յարուցանեն մեր հասարակութեան մէջ... «Վարդուհի Բերդեանցի տիպը, ասում են, կատարելա է և հեղինակը բոլոր իւր սերը և զգուշորը դորա վերայ է ծախսել: Պ. Քիչմիշեանցի պիտիայի հետ ոգիւր ծանօթ են՝ երկու զանազան ծայրահեղ կարծիքներ են յայտնում, մի քանիսը շատ են գովում տիպը, որոնք իւր թէ շատ բնական են, միւսները պատրաստվում են հեղինակին, թէ նա չէ պէտք է նսեմացնել հասարակութեան աչքում «ճամայաբաններին»: Շատ հետաքրքիր են, ինչպէս պատմում են, պիտիայում և երկու անձնաւորութիւնը՝ օրիորդ Սօֆիա—հարուստ վաճառականի աղջիկ, նոր, բայց անկեղծ ազգաւոր դարձած և նորա հայրը (պ. Միակեան) բարի և լաւ մարդ, ազգասէր իւր միակ դստեր կամքով:

ՄՕՍԿՎԱՅԻՑ պ. Թ. Տ. Մ. գրում է. —Չորեքշաբթի, նոյեմբերի 25-ին մեռաւ Մոսկվայի համալսարանի մի ուրիշ ուսանող պ. Էլիմիրեանց, Շաբաթ, նոյեմ. 28-ին ներկայ էինք նրա թաղման արար հանդիսին: Համարեա բոլոր հայ ուսանողները ժողովել էին եկեղեցի իրենց ընկերով վերջին պատիւը մատուցանելու: Հասարակութեան կողմից շատ քիչ մարդիկ էին եկել, Բացակայ էին մինչև անգամ նրանք, որոնք իրենց դրութեամբ ուսանողներից աւելի մօտիկ են: Եկեղեցում հայր Սուրենեանցի ընթրից յետ զգացեալ ճառ կարդաց ուսանողն մի ուսու ուսանող պ. Բաակ, Մահր առհասարակ ծանր տպաւորութիւն է անում մարդու վրայ, բայց առաւել ծանր և տիւր է նրա թողած տպաւորութիւնը, երբ նրան զոհ է դրնում մարդ իւր երիտասարդ ծաղիկ հասակում, երբ միւս օրը նա կարող էր հասարակութեան օգտին գործ դնել իւր երկար տարիների ընթացքում ստացած ուսման պաշարը:

Խաչատր Գ. ՍԻՄԵՆՆԱՆՑԻ
Հրատարակիչ Հ. ԷՆՖԻՆԱՆՑԻ

ընդարձակ կայսրութեան իրական շարժումը կերպով ըմբռնելու յամառութեանն և կեցող չին երկիր: Աղբային ժողովը և աղբային ինժեան կ'աշխատեն ինչ որ կարելի է, պատգամաւորութիւն կը զրկեն, կը թափանձեն, կը պազատեն, բայց ասանք անցողական դարմաններ են, արգէն խորհի Սրբազան Նարպէ և Տէր-Յովհ. քահանայ Սրբական երեկ անպատճառ կերպով գնացին Ս. Պատրիարք Զօր տանը, որ սիրալիր ընդունելութիւն մը քրաւ իւր հիւրերուն, բայց հրաժարականի մասին խուլ մնաց, ինչպէս նաև անցողական պիտի մնայ այն պաշտօնական պատգամաւորութեան առջև, որ այսօր կամ վաղը Ն. Սրբազանութեան ներկայանալու պաշտօն ունի: Աղբային նշանաւոր և նոյն իսկ պետական անձինք ինչպէս նաև եկեղեցական հայր՝ այս օրերս խաղաղ կ'երթան համոզելու Ս. Պատրիարքը, որ հաճի ետ առնուլ իւր հրաժարականը, խոտտանալով առաջնանէ աւելի աշակցել, սաւակայն չը գլխենք թէ այս խօսքերը ինչ աստիճանի ընդունելութիւն գտած են: միւս կողմանէ Կ. Պոլսէն Լոնդոն քա-

շտած «Բաթմէր» հեռագիր մը Ս. Պատրիարքի հրաժարականը յիշել յետոյ կ'իմացնէ թէ այս օրերս լորդ-Տիւֆէրին և պ. Ղեւոնդի տեսակցութիւն մ'ունեցան Սպիտ-փաշայի հետ հայկական խնդրոյն վերայ: Բայց ամենէն աւելի հետաքրքրական «Բաթմէր» Կ. Պոլսից թղթակցին այս խնդրոյն վրայ զարկած հեռագիրն է, յորում թղթակցից Սրբազանին հրաժարականը այս անգամ նախընթաց պարագայից մէջ տեղի ունեցածէն աւելի լուրջ կը զանէ, ուստի կան վերջին պատերազմին ի վեր Ն. Սրբազանութեան օտար կառավարութեանց միջոցով Գրան վրայ ճնշում բանեցնելու և այս կերպով իւր հայրենեաց մէջ մի քանի բարենորոգումներ ի ձեռս բերելու գաղափարը և այս նպատակաւ ի գործ դրուած ջանքի խաղաւ անջաղօք կ'ենք կը իշխատակէ: Թղթակցից մեզ կ'իմացնէ նաև, թէ այժմ հայոց մէջ իւր թէ կուսակցութիւն մը կայ եղբի և այն ալ շատ զօրաւոր՝ որ Գրան հետ ուղղակի յարաբերութեամբ ամեն արտաքին միջամտութիւն հիմնովին մերժելու տրամադրի է եղբի և վերջապէս այդ հը-

րաժարականը յոյժ հաւանականաբար պիտի ընդունուի եղբի և հետեւաբար տեղաթիւնը ալ հայկական խնդրոյն մէջ իրենց ընթացքը փոխելու պիտի պատրաստուին եղբի: Այս կերպով տեղաթիւնը հայոց պատրիարքին հետ հաստատած էւս-պաշտօնական յարաբերութեանց խաղաւ տեսնելով, թէ և առ երեսիլ ընդհանրաբար հայկական դատին պաշտպան լինել պիտի զարգին եղբի, բայց գործելու մեծագոյն անգամութիւն պիտի ունենան և այնուհետեւ քաղաքական գաղտնի դիտումներու քաջալերիչ հանդիսանալու ամենափոքր կասկածն անգամ իրենց վրայ չը հրաւիրելով, Պերլինի դաշնագրին 61-րդ յօդուածի գործադրութեան հորատել պիտի սնդուն եղբի: Թէ այդ յօդուածը իսկ հայոց ի նպատակ դրած լինելով՝ իրաց արդի վիճակը կը արձանագէտէ, որ օտար տեղաթիւնը մահմետական և քրիստոնեայ ժողովրդոց միանգամայն վիճակի բարեխաղութիւն խնդրեն սուլթանին, պահանջում մը որ նուազ անախորժ կրնայ եղբի լինել մահմետական վիճակների մը լուրջաց քան այն պահանջումը որ կը

լինի ի նպատակ միակ քրիստոնեայ աղբայնութեան մը, որ քաղաքական հեռանկատ ցանկութիւններ ունենալ կը կարծուի եղբի, փափաքելի է որ անցկարեան հայը ամենէն առաջ փութան անցկարեան մահմետ մեծագոյն ներկայացուցչին այս հազարաւոր լուրերը ջրելու, սրբիւր Կ. Պոլսից թղթակցին իրաց վիճակին ունեցած դատապարտիչ արդիւնութեան արդեւնք միայն կարելի է համարել: Մայրաքաղաքիս հայ մասնուր և գլխաւորաբար «Մասիկ» արդէն խաղաքանապատեցին այն հեռագրի պարուհակութիւնը և «Մոսիկ» այս անգամ իւր լաւ պատասխանները և խորհրդածութիւնները հետեւալ վերջաբանով կ'աւարտէ. «Վերջին պահ երեւ դեռ պահ է լէյալը, Կոչուն և Տիւֆէրին, ինչպէս «Նաև երկու նախարարը, Սպիտպարի և «Նրան վրէ, ամեն անգամ որ փոքր—Ա. «սիւր բարենորոգմանց վրայ գրած են, «խաղաղ և քրիստոնէից վիճակին հաւատարմութեանը վրայ գրած են, «սաճ են արգէն: Բայց պ. թղթակցիցը ինչպէս կը հաւատայ թէ զեպանք «այսուհետեւ Ներսիս Սրբազանին հրա-

« Ժամանակը կրնան աւելի զօրաւոր դիրք « մը բռնել, քանի որ ինք կը խոստովանի « թէ Բ. Գուռը չ'ընդունուի օտար մի- « ջամտութիւն: Թափաղի թղթակցին իւր « զեպանաւորան հետ մտերիմ յարաբե- « րութիւն ունենալով, երբ կը յայտա- « բարէ թէ Ներսիս Սրբազանին հրաժա- « րականը զեպանապ ճնշում բանեցնե- « րու զիրքը պիտի զորացնէ, իւր այս « խոստովանութեամբ ակամայ փաստ « մը տուած կը լինի Բ. Գրան՝ մերժե- « րու այդպիսի հրաժարական մը: Թա- « ռաշկային պիտի հաղորդենք թիւրք « մասնուր այս մասին ընդհանրապէս յայտ- « նած կարծիքը և ուրիշ քանի մը քաղա- « քական և ազգային կարևոր իրողու- « թիւներ, որք լրագրական աշխարհին « զիտաւոր ուշադրութիւնը գրաւած են:

Ս. Ս.

